

**Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych
w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych i Spraw
Wojskowych**

z dnia 2 maja 1921 roku

w przedmiocie walki z księgosuszęm.

Na mocy artykułów 1099 i 1126 do 1148 ust. lek. (zb. pr. b. ces. ros. tom XIII wyd. 1905 o środkach zapobiegania i uśmierzenia chorób zaraźliwych i stadnych) oraz ustawy b. państwa austriackiego z dnia 29 lutego 1880 (austr. Dz. Ust. P. № 37), zmienionej ustawą z dnia 6 sierpnia 1909

(austr. Dz. U. P. № 180) tudzież rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 września 1920 r. w przedmiocie walki z księgosuszem (Dz. Ust. R. P. z 1920 r. № 94 poz. 621) zarządza się co następuje:

§ 1. Wzdłuż rzeki Zbrucz od miejscowości Okopy Świętej Trójcy aż do miejscowości Ożogowice, następnie wzdłuż granicy województwa Tarnopolskiego aż do rzeki Bug pod Zdżarami, wzdłuż rzeki Bugu do Brześcia Litewskiego (włącznie), dalej wzdłuż toru kolejowego do Czeremchy i wzdłuż linii kolejowej do Małej Narewki, następnie do ujścia Małej Narewki do Narwi pod miejscowością Siemieniówką stąd przez miejscowość Cisówka, Nowosady do Jałówki, dalej wzdłuż rzeki Świsłoczy do rzeki Niemna, wzdłuż Niemna do Grodna (wyłącznie) stąd wzdłuż szosy na Augustów—Jeziorki—zostaje ustanowiony kordon nieruchomy weterynaryjny, zabezpieczający miejscowości, położone na zachód od tej linii, od zawlekania zarazy księgosuszu.

§ 2. W obszarach zapowietrzonych księgosuszem a położonych na zachód od linii kordonu ustalonego w § 1 może być przez Naczelnego Komisarza do walki z księgosuszem ustanowiony kordon ruchomy, który w miarę potrzeby może być zmieniany.

Linja kordonu ruchomego oraz wszelkie zmiany w tej linii będą przez Naczelnego Komisarza do walki z księgosuszem ogłaszane przez rozplakotowanie oraz w sposób w danej miejscowości przyjęty.

W razie pojawienia się księgosuszu w okolicach wolnych od tej zarazy przysługuje Wojewodom prawo natychmiastowego przesunięcia kordonu ruchomego. Przesunięcie to należy ogłosić w sposób powyżej wskazany i podać do wiadomości Naczelnego Komisarza do walki z księgosuszem.

§ 3. Przeprowadzanie bydła rogatego, owiec i kóz przez linje obu kordonów jest bezwzględnie zakazane.

Przewożenie i przenoszenie produktów zwierzęcych, jako to: mięsa, toju (z wyjątkiem topionego w zamkniętych beczkach), skór, sierści, włosów, wełny, kopyt, rogów, racic, kości w stanie nieprzerobionym, jelit, żołądków nadto słomy, siana, ściółki, zboża w snopach i nawozu ze strony wschodniej każdego kordonu na zachód od niego jest zakazane.

§ 4. Do ochrony linii kordonów weterynaryjnych nieruchomego i ruchomego zostaje ustanowiona z żandarmerji wojskowej, policji państwowej i wynajętych osób cywilnych. — straż w niezbędnej ilości.

Zadaniem straży kordonowej będzie ściśle czuwanie nad wykonaniem postanowień § 3 niniejszego rozporządzenia oraz wykonywanie wszystkich poleceń lekarzy weterynaryjnych, przeznaczonych do tłumienia księgosuszu.

§ 5. Na linii kordonu weterynaryjnego nieruchomego, przebiegającej w granicach byłej Kongresówki od miejscowości Zdżary do miejscowości Jeziorki, na granicy pruskiej, obowiązywać będą przepisy następujące:

- 1) z obszarów, leżących na wschód od wymienionej w § 1 linii kordonowej transport koni, świń, mięsa wieprzowego, słoniny oraz szczeniń przez linje kordonu nieruchomego do obszarów, położonych na zachód od tej linii, dozwolony jest tylko kolejami pod warunkiem, że zwierzęta te i produkty będą zaopatrzone w świadectwo pochodzenia, wystawione przez właściwego państwowego lekarza weterynaryjnego, a stwierdzające, że są zdrowe względnie pochodzą ze zwierząt zdrowych i że w miejscu ich pochodzenia nie panuje żadna choroba zaraźliwa, udzielająca się danemu gatunkowi zwierząt, ani zaraza księgosuszu.

I. W wagonach użytych do transportu koni i świń nie wolno używać ściółki słomy lub siana.

II. W wypadkach zasługujących na uwzględnienie a zwłaszcza dla transportów wojskowych Naczelnicy Komisarz do walki z księgosuszem będzie udzielał zezwoleń na transport pewnych rodzajów produktów pochodzenia zwierzęcego oraz paszy objętościowej z wolnych od zarazy miejscowości zapowietrzonego obszaru przy zachowaniu środków ostrożności, określonych przez niego w każdym poszczególnym wypadku.

III. W wypadkach ujawnienia na obszarach położonych na zachód od nieruchomego kordonu weterynaryjnego zwierząt domowych przeżywających lub produktów pochodzenia zwierzęcego, wprowadzonych wbrew przepisom niniejszego rozporządzenia z obszaru położonego na wschód od tej linii, będzie obowiązywał następujący tryb postępowania:

1) wszelkie bydło rogate, owce i kozy wprowadzone wbrew zakazowi przez linię kordonu nieruchomego straż kordonowa lub miejscowa władza administracyjna obowiązane są zatrzymać i zawiadomić o tem właściwe starostwo, które ma bezzwłocznie delegować państwowego lekarza weterynaryjnego.

Aż do jego przybycia zatrzymany transport zwierząt należy ściśle odosobnić pod dozorem straży.

a) O ile transport zbadany przez lekarza weterynaryjnego okaże się zdrowy, to winien być poddany natychmiastowemu ubojowi w najbliższej rzeźni, a rzeźnię należy poddać odkażeniu. Mięso uznane przez lekarza weterynaryjnego za zdatne do spożycia winno być sprzedane drogą publicznego przetargu dla miejscowego użytku;

b) w razie stwierdzenia lub podejrzenia zarazy księgosuszu należy natychmiast wszystkie zwierzęta transportu zabić i wraz z pociętą skórą zakopać na miejscu zabicia z zachowaniem ostrożności wskazanych obowiązującymi przepisami;

2) produkty pochodzenia zwierzęcego mają być bezwzględnie natychmiast zniszczone bez poddania ich badaniu;

3) w wypadkach dokonanego w myśl powyższego przepisu uboju otrzymane ze sprzedaży kwoty będą po pokryciu poniesionych przez władzę interwenującą kosztów i wydatków (koszty uboju, oględzin weterynaryjnych, dezynfekcji, przetargu i t. p.) złożone do depozytu właściwego sądu.

§ 6. Powyższe ograniczenia nie dotyczą mleka i jego przetworów (śmietana, masło, ser), o ile wprowadzający wykaże się poświadczeniem wójta gminy (sołtysa), że produkty te pochodzą z miejscowości wolnej od zarazy księgosuszu.

§ 7. Komunikacja kołowa przez kordon może się odbywać wyłącznie wozami nie wyściełanymi słomą, sianem lub innymi produktami, dającymi się zużytkować do skarmiania bydła.

§ 8. Na linii kordonu weterynaryjnego nieruchomego, przebiegającego wzdłuż wschodnich granic Małopolski, stosowane być mają nadal obowiązujące tam przepisy, wydane na podstawie ustawy byłego państwa austriackiego z dnia 29 lutego 1880 (austr. Dz. U. P. № 37) o zapobieganiu księgosuszowi i jego tępieniu, zmienionej ustawą z dnia 6 sierpnia 1909 r. (austr. Dz. U. P. № 180).

§ 9. W obszarach województw: Wołyńskiego, Poleskiego, Nowogródzkiego i części Białostockiego, położonych na wschód względnie północ od linii kordonu nieruchomego, które uznaje się za zapowietrzone i stale za-

grożone księgosuszem, wszelki obrót przeżuwaczami (targi i przetargi, przewóz pieszo i przewóz kolejami w celach handlowych) jest wzbroniony.

Jednak w celu zapewnienia aprowizacji miast, ośrodków przemysłowych oraz formacji wojskowych wojewodowie wydadzą we własnym zakresie działania stosowne zarządzenia, regulujące dostawy zwierząt przeżuwających do rzeźni.

§ 10. W wypadkach wyjątkowych, zasługujących na szczególne uwzględnienie, udzielać będzie Naczelny Komisarz do walki z księgosuszem pozwoleń na wprowadzanie do obszarów wskazanych w § 9 żywych przeżuwaczy, na warunkach określonych przez niego w każdym poszczególnym wypadku.

§ 11. Na linii kordonu weterynaryjnego ruchomego (§ 2) obowiązywać będą następujące przepisy:

- a) co do transportów koni, świń, mięsa wieprzowego, słomy oraz szczerziny przez linię kordonu ruchomego z obszarów położonych na wschód do obszarów położonych na zachód od tej linii jakoteż w przedmiocie postępowania z przemycanymi zwierzętami przeżuwającymi lub produktami od nich pochodzącymi mają być stosowane przepisy wskazane w § 5;
- b) w wypadkach wyjątkowych, zasługujących na szczególne uwzględnienie udzielać będą właściwi wojewodowie na warunkach wskazanych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 7 marca 1921 r. w przedmiocie udzielania zezwoleń na transport produktów pochodzenia zwierzęcego i paszy z obszarów nawiedzonych księgosuszem (D. U. R. P. z r. 1921 № 26 poz. 152) zezwoleń na wyprowadzenie (wywóz) produktów wymienionych w § 3 ustęp drugi niniejszego rozporządzenia i na wprowadzanie do tych obszarów żywych zwierząt przeżuwających.

§ 12. Na obszarach położonych na wschód od linii obu kordonów ubój bydła rogatego i cieląt nawet dla własnego użytku dozwolony jest tylko w rzeźniach, pozostających pod nadzorem sanitarno-weterynaryjnym. W Małopolsce obowiązują wydane tam każdorazowo zarządzenia Generalnego Delegata Rządu.

§ 13. O każdym wypadku zatrzymania bydła rogatego, owiec, kóz i produktów wymienionych w § 3 jak również o wypadkach zarządzonego zniszczenia zwierząt lub przedmiotów w myśl postanowień § 5 należy sporządzić protokół, podpisany przez urzędującego lekarza weterynaryjnego oraz wójta gminy (sołtysa), jak również zawiadomić o tem bezzwłocznie Naczelnego Komisarza do walki z księgosuszem.

§ 14. Sprawy osób cywilnych, winnych przekroczenia zakazu wprowadzania (przywozu) bydła rogatego, owiec i kóz oraz produktów wymienionych w § 3 należy przekazać wraz ze spisaniem protokołem właściwemu sądowi, podobnie sprawy osób wojskowych — właściwym władzom wojskowym, celem pociągnięcia winnych do odpowiedzialności.

§ 15. W każdym wątpliwym wypadku urzędujący lekarz weterynaryjny powinien zwracać się do właściwego wojewódzkiego inspektora weterynaryjnego, który niezwłocznie wyda stosowne zarządzenia.

§ 16. Przekroczenie niniejszego rozporządzenia karane będzie, stosownie do postanowień art. 138 i 139 k. k. na obszarach b. zaboru rosyjskiego, względnie §§ 63 do 76 austriackiej ustawy o zapobieganiu zaraźliwym chorobom zwierzęcym i ich tępieniu z dn. 6 sierpnia 1909 r. (austr. Dz. U. P. № 177) na terenach b. zaboru austriackiego.

§ 17. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Równocześnie tracą moc obowiązującą rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych w przedmiocie walki z księgosuszem z dnia 29-go września 1920 r. (Dz. Ust. R. P. z r. 1920 № 94 poz. 623) oraz Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych i Ministra Spraw Wojskowych z dnia 26 listopada 1920 r. w przedmiocie nadzoru sanitarno-weterynaryjnego na linii kordonu ustanowionego przez Ministerstwo Spraw Wojskowych (Dz. U. R. P. z r. 1920 № 114 poz. 757), jakoteż uzupełniające je rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych i Ministra Spraw Wojskowych z dnia 19 marca 1921 r. (Dz. U. Rz. P. z r. 1921 № 31 poz. 190).

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych: *Raczyński*

Minister Spraw Wewnętrznych: w z. *Kuczyński*

Minister Spraw Wojskowych: w z. *De Henning-Michaelis*